

Kokosmat ligt haaks op gangbare richting

De matten legt Jan Hogervorst in Pijnacker dwars op de richting van de buisrail in plaats van in de lengte van de kap. Op zoek naar een optimaal rendement van zijn hoge-draadteelt bedacht hij samen met voorlichter Geert Sweere van WLTO een plantsysteem om stengels makkelijk te kunnen aanaarden.

Door Peter Visser

Mooie, witte wortels niet direct functioneel

“Na het drie keer telen met tussenplanten, wilde ik het rendement van de komkommerteelt nog verder verbeteren.” Vorig jaar koos Jan Hogervorst in Pijnacker daarom na een traditionele winterteelt als tweede ronde voor een hoge-draadteelt. Op grond van de ervaringen met deze teelt verandert de teler dit seizoen het plantsysteem.

Vorig seizoen nam Hogervorst een proef met aanaarden, om de groeikracht te behouden en Botrytis te beperken. In de ruimte tussen de matten school hij overdwars onder de liggende stengels librabakken met droge steenwol. Met de slang verzadigde hij de nieuwe steenwol en bracht natte potgrond op de stengels aan. “Het is onvoorstelbaar hoeveel wortels uit die stengels kwamen. Binnen tien dagen schoten ze overal door de grond heen en nog eens tien dagen later zaten er hele mooie witte wortels in de steenwol. Ze zagen er zelfs beter uit dan die onder de pot.”

Drie weken na het aanaarden werd van elke aangrenzende mat met planten een steker afgehaald en op de bijgeplaatste steenwolmat gezet. “Dat had ik 's ochtends gedaan en 's middags liep de bak over. De wortels zagen er wel heel mooi uit, maar het bleek dat ze nog niet helemaal goed functioneerden. Het is moeilijk om het moment te bepalen dat de wortels het echt overnemen.” De teler verwijderde de druppelaars, draineerde de bakken en plaatste er vijf dagen later twee per aanaardbak terug.

Kokosmatten dwars in de kap

Met het inspelen op de wortelcapaciteit waren alle problemen nog niet opgelost. “Op een gegeven moment zag je dat de potgrond nat bleef, maar de steenwol ingedroogd was. De twee substraten hebben elk hun eigen eigenschappen. Dat was niet functioneel.”

Daarom heeft Hogervorst dit jaar besloten zowel voor de planten als voor het inwortelen hetzelfde substraat neer te leggen: kokos. Dit medium is (evens vegetatief groeiend en daardoor gunstig voor de hoge-draadteelt. Door de verwachte grotere groeikracht wil de teler een proef aanleggen met een lagere stengeldichtheid van 2,5 stengels per vierkante meter om daarmee arbeid te besparen.

Om niet meer met extra bakken voor het inwortelen te hoeven slepen, bedachten Hogervorst en WLTO-adviseur Geert Sweere een nieuw systeem. De matten liggen daarbij haaks op de lengterichting van de kap en de padbreedte is 2,13 m. In het midden komen twee duopotten te staan. Na het verwijderen van het plastic is de rest van de mat beschikbaar om de stengels op te laten zakken en aan te aarden. De teler weet nog niet of hij 1 of 2 keer gaat aanaarden. In het eerste geval zal in juli worden aangeaard. In het laatste geval in juni en eind juli.

Hogervorst begon vorig jaar op 18 april met het tussenplanten voor de hoge-draadteelt. De tweede helft van het oude gewas ging er zeventien dagen later uit. Er werd gestart met anderhalve plant per vierkante meter. Op 2,25 m hoogte haalde de teler bij de dubbele gewasdraad de kop eruit.

Na het toppen werd de stengeldichtheid verdubbeld door twee scheuten per plant aan te houden. Die groeiden in drie weken tijd door naar een dubbele hoge draad op 3,75 m. Vanaf dat moment moest de teler de planten laten zakken, en sneed hij de jutetouwen aan de

onderste gewasdraad door. De gewasdraden trok hij naar het midden bij elkaar, zodat ze bij het laten zakken niet in de weg zouden zitten.

Bladplukken is niet noodzakelijk

Alle extra werk van het indraaien van zakken werd uitbesteed. „Globaal is tot het koppen (10 September) 40 tot 45% extra arbeid ingezet ten opzichte van de traditionele werkwijze: wekelijks twee keer indraaien en een keer laten zakken. Maar na het koppen heeft het geen extra arbeid meer gekost.”

De teler heeft geen blad geplukt. “Dat bespaart een extra arbeidspost. Na het laten zakken, vallen de onderste bladeren over elkaar. Als ze geen licht meer krijgen, sterven ze vanzelf af.” Vruchtdunnen en dieven gebeurt eens per week. Vanaf de onderste draad werd om en om gedund. Na twee weken liet de teler gedurende de verdere teelt op elke drie bladeren twee vruchten zitten. Vanaf 25 augustus, twee weken voor het toppen aan de hoge draad, stopte de teler met vruchtdunnen. Tegelijkertijd ging hij koel telen, met etmaaltemperaturen van 18 tot 20°C.

Bij de hoge-draadteelt houdt Hogervorst lagere temperaturen aan. De etmaaltemperatuur is 1 tot 2°C lager dan in een traditionele teelt om zo veel mogelijk vrucht te behouden. „Een consequentie van de lagere etmaaltemperatuur is wel dat de CO₂-gehalten lager zijn gebleven.” Het gasverbruik kwam van week 15 tot en met week 43 op 20,2 m³ per vierkante meter.

Op 1 augustus bracht Hogervorst de stengeldichtheid terug naar twee stengels per meter door bij 1 op de 3 scheuten de kop eruit te halen. Getopte en ongetopte stengels werden gescheiden door ze elk aan een van de dubbele gewasdraden te hangen. „Op een gedeelte van de tuin is behoorlijk wat Botrytis opgetreden. Daar hebben we weinig planten hoeven te koppen.”

Op 10 September zijn op het hele bedrijf de koppen eruit gehaald. Op 19 oktober veilde Hogervorst zijn laatste komkommers. De productie voor deze hoge-draadteelt lag toen op 62 kg en 130 stuks per vierkante meter, waarvan 59 kg superkwaliteit. ondanks de donkere zomer.

Rendement nog verder optimaliseren

Naast het nieuwe systeem voor het aanaarden voert de teler op grond van zijn ervaringen nog een aantal andere veranderingen door. In plaats van de kop verwijderen bij de onderste draad, wil hij op het vijfde blad een scheut aanhouden. Hierdoor hoopt hij het gewas beter in evenwicht te houden. Voor de regelmaat wil hij de periode van tussenplanten van 17 dagen terugbrengen naar 10.

Verder gaat Hogervorst het gewas in September aan de hoge draad niet meer toppen. „Nu wil ik de kop erin laten zitten, twee slagen over de draad gooien en weer naar beneden laten gaan. Dan stopt de plant vanzelf met groeien. Ik denk dat je daardoor met dezelfde productie twee weken eerder kan stoppen met indraaien en laten zakken. Dat bespaart extra arbeid. De laatste komkommers worden dan geoogst op de elektrokar.”

Hogervorst zoekt nog een ras als vervanging van Korinda. De groeikracht en tolerantie tegen Botrytis zijn hem goed bevallen, maar de vruchtlengte vindt hij te lang. Er zijn volgens de teler ontwikkelingen op het gebied van nieuwe rassen voor de hoge-draadteelt.

Verder heeft hij ook luchtbevochtiging aangelegd om met heet weer lagere etmaaltemperaturen te realiseren. “Door dan minder te hoeven luchten, haal ik mogelijk ook wat hogere CO₂-gehalten.”